

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Бж. № 349 КД 13/16г.
Дата 30.11.16г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 10-00-11..... 29.11.2016

На Ваш № 255 КД / 25.10.2016 г.

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

ОТ

ЕКАТЕРИНА ЗАХАРИЕВА
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

ПО

КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 13/2016 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение на Конституционния съд от 25 октомври 2016 г. съм конституирана като заинтересована страна по конституционно дело № 13 за 2016 г., образувано на 12.10.2016 г. по искане на главния прокурор на Република България за тълкуване на разпоредбата на чл. 126, ал. 1 от Конституцията на Република България.

С посоченото определение и на основание чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията на Република България, във връзка с чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд е допуснато за разглеждане по същество искането на главния прокурор на Република България за тълкуване на разпоредбата на чл. 126, ал. 1 от Конституцията на Република България по въпроса какво е съдържанието на изискването за съответствие между структурата на прокуратурата и структурата на съдилищата.

В искането на вносителя са изложени аргументи в подкрепа на необходимостта от тълкуване на чл. 126, ал. 1 от Конституцията – съдържанието на разпоредбата позволява различни тълкувания и е силно дискуссионно в публичното пространство. Според едното схващане, което се отстоява най-отчетливо по отношение на съдилищата и прокуратурите с

обща компетентност, изискването за съответствие трябва да се разбира буквално - на всеки един съд да отговоря съответна прокуратура като самостоятелен орган на съдебната власт.

Според другото разбиране, изискването следва да се разбира не буквално, а като задължение да се гарантира функционално съответствие между двете системи от органи на съдебна власт, да се осигури съответствие на нивата в съдебната система - районно, окръжно, апелативно и касационно, при спазване на законовите изисквания за местна и родова подсъдност и компетентност, но без необходимост отговарящата на даден съд прокуратура да има същите район на действие и седалище. По силата на това разбиране, териториалните прокуратури могат да бъдат оптимизирани чрез окрупняване и разширяване на района им на действие, без процесът да е предпоставен от или свързан с аналогична промяна на съдебните райони.

Смятам, че следва да бъде подкрепено разбирането, според което конституционното изискване на чл. 126, ал. 1 от Конституцията е за функционално, а не за буквално структурно-организационно съответствие и не налага пълно съвпадение на седалищата и районите на действие на прокуратурата със седалищата и районите на действие на съдилищата. Аргументите ми за това са следните:

1. На конституционно равнище е определена вертикалната (инстанционната) структура на съдилищата. Съгласно разпоредбата на чл. 119, ал. 1 от Конституцията правораздаването се осъществява от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, апелативни, окръжни, военни и районни съдилища. В цитирания текст не се засяга териториалното (хоризонтално) съответствие, а единствено съответствието във функционално отношение.

2. Различни са законовите функции и задачи, които изпълняват съдилищата, от една страна и прокуратурата, от друга.

Водещите за съществуването и функционирането на системата от съдилища фактори - осигуряване на достатъчен и незатруднен достъп до правосъдие, вкл., по граждански, търговски и административни дела, в които участието на прокурор не е задължително, не са директно приложими за прокуратурите. От друга страна, осъществяването на функциите на прокуратурата по смисъла на чл. 127 от Конституцията изисква организация на работа на отделните органи на съдебната власт в системата на прокуратурата и упражняване на надзорно-методически ръководни функции, които не са характерни за съдилищата.

Това произтича от различното качество на тези два елемента на съдебната власт. В организационен аспект съдилищата са в основата на съдебната власт, а във функционален - тяхната дейност е най-същественото и решаващо нейно проявление. Чрез правораздавателния акт на съдилищата се решава правен спор, с което спорното става безспорно и по този начин чрез тяхната дейност се осигурява най-интензивната и категорична правна защита на гражданите, юридическите лица и държавата. Главната задача, която основният закон възлага на прокуратурата, е да следи за спазване на законността, като основното проявление на тази дейност е участието ѝ като страна в определени съдебни производства. Компетентността на съда е по-широка, което от своя страна води до разлика в обема и предмета на работата на съдилищата и прокуратурата. В допълнение може да се посочи, че и в бюджетно отношение се наблюдава правно-организационна разлика. Всеки съд е самостоятелно юридическо лице и е второстепенен разпоредител с бюджетни средства, каквато е и Прокуратурата на Република България. Отделните прокуратури са третостепенни разпоредители.

По отношение структурата и организацията на прокуратурата в мотивите на Решение № 8 от 2005 г. по к.д. № 7 от 2005 г. Конституционният съд посочва: „Конституционно установената структура [на прокуратурата] съдържа два момента с оглед нормативното ѝ съдържание. Прокуратурата е елемент от системата на съдебната власт, поради което структурата ѝ е в съответствие с тази на съдилищата. От друга страна, тя е относително самостоятелна съставка на единната магистратура поради въвеждането на специфични, отнасящи се само до нея принципи на организация като изява на особеностите при реализацията на съдебната власт чрез дейността на прокурорските органи. Така например чл. 126, ал. 2 от Конституцията определя самостоятелно функции на главния прокурор, извеждайки го по този начин като едноличен орган в отклонение от структурата на съдилищата. Ето защо както съответствието, така и отклонението от него имат своето конституционно основание.“

В обобщение - всяка структура се изгражда, за да създаде необходимите условия и предпоставки за осъществяване на специфичните задачи на определен държавен орган и следва да е в съответствие с неговите функции. Посочените различия обосновават изискване не за буквална териториална идентичност между прокуратурата и съдилищата, а само за инстанционно (функционално) съответствие.

3. Възприемането на предложеното тълкуване ще позволи оптимизиране на структурата на прокуратурата, постигане на по - ефективна организация на прокурорските органи и рационално използване на човешките и материални ресурси – задачи, които напълно съвпадат с крайната цел на приетата от Народното събрание Актуализирана стратегия за продължаване на реформата в съдебната система, а именно – гарантиране на работещо в интерес на всеки гражданин правосъдие.

С оглед на гореизложеното, споделям съдържащото се в искането твърдение, според което конституционното изискване на чл. 126, ал. 1 Конституцията е за функционално, а не за буквално структурно-организационно съответствие и не налага пълно съвпадение на седалищата и районите на действие на прокуратурата със седалищата и районите на действие на съдилищата.

С УВАЖЕНИЕ,

ЕКАТЕРИНА ЗАХАРИЕВА
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО